Region Stockholm

4
Förslag att uppdra åt Folktandvården Stockholms län AB att utföra tjänsten konsultuppdrag inom tandreglering
HSN 2021-2260

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Tandvård
Maria Hedberg
Karin Hammarlund

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2022-10-06

HSN 2021-2260

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Förslag att uppdra åt Folktandvården Stockholms län AB att utföra tjänsten konsultuppdrag inom tandreglering

Ärendebeskrivning

I ärendet föreslås att Folktandvården Stockholms län AB får i uppdrag att utföra tjänsten konsultuppdrag inom tandreglering från och med den 1 september 2023. Tjänsten är i dag upphandlad enligt LOU. Nuvarande avtal löper ut den 31 augusti 2023. Uppdraget består i att välja ut barn och ungdomar med behov av tandreglering och att handleda allmäntandvården i interceptiv tandreglering.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i tandvårdsberedningen.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Hälso- och sjukvårdsdirektören får i uppdrag att teckna avtal med Folktandvården Stockholms län AB avseende konsultuppdrag inom tandreglering med driftstart den 1 september 2023.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
Tjänsten konsultuppdrag inom tandreglering utförs av tandläkare med specialistkompetens inom ortodonti (tandreglering), så kallade konsulttandläkare. Uppdraget avser i huvudsak att välja ut de barn och ungdomar som har störst behov av tandreglering. Som grund för urvalet används ett behandlingsbehovsindex där diagnoser avseende käk-, bett- och tandpositionsavvikelser är graderade i fyra nivåer. Diagnoser inom nivå 3 och 4 ska leda till tandregleringsbehandling. Region Stockholm beräknar att cirka 25 procent av länets alla barn och ungdomar har behov av tandreglering, vilket motsvarar cirka 7 000 barn per år.

Patientens allmäntandläkare avgör om patienten behöver remitteras till konsulttandläkare för bedömning. Patient som valts ut av konsulttandläkare väljer sedan bland vårdgivare inom vårdval tandregleringsvård för barn och ungdomar.

I konsultuppdraget ingår också att avgöra vilka patienter som behöver interceptiv tandreglering. Med interceptiv tandreglering avses tidig behandling med fast eller avtagbar apparatur för att styra bettutvecklingen i gynnsam riktning. Vården utgör en mindre omfattande tandregleringsbehandling och hör kompetensmässigt hemma i allmäntandvården. I konsultuppdraget ingår även att handleda allmäntandläkare i interceptiv tandreglering.

Tjänsten konsultuppdrag inom tandreglering har tidigare upphandlats enligt lag om offentlig upphandling, LOU, sedan 2004. Nuvarande avtalsperiod löper från och med den 1 januari 2020 till och med den 31 augusti 2023.

Sedan 2012 tillåts inte vårdgivare med konsultuppdrag inom tandreglering att samtidigt bedriva tandregleringsvård inom vårdvalet. Syftet med denna begränsning var att stärka förtroendet för konsulttandläkarens opartiskhet och att undvika jävssituationer. Före 2012 fick Beställaren kritik från tandregleringsspecialister inom vårdvalet som menade att konsulttandläkarna påverkade patienter, direkt eller indirekt, att välja konsulttandläkarens egen mottagning för sin tandregleringsvård. Begränsningsregeln har tjänat sitt syfte, men också inneburit färre möjliga anbudsgivare. Av de elva som är verksamma inom konsultuppdraget är åtta pensionerade tandläkare. I dag får Beställaren kritik från allmäntandvården

för att konsultgruppen är dåligt uppdaterad på behandlingsmetoder. Konsulttandläkarna kräver också mycket assistans från förvaltningen.

Överväganden
Inför de senaste avtalsperioderna har upphandlingen inte lett till täckning i alla anbudsområden. Upphandlingen har därför behövt annonseras flera gånger. Till slut har den annonserade upphandlingen varit tvungen att kompletteras genom ett förhandlat förfarande med dåligt utgångsläge. Sammantaget har upphandlingsförfarandet lett till höga anbudspriser och en stark kostnadsutveckling över tid. Kostnadsökningen har varit 200 procent under perioden 2007–2022.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har svårt att hitta en modell som leder till fler anbudsgivare och ökad konkurrens samtidigt som förtroendet för konsulternas oberoende behålls. En ny upphandling enligt LOU skulle troligen leda till ökade kostnader. Att i stället lägga in uppdraget i valfrihetssystemet enligt LOV (vårdvalet) som avser tandreglering är ekonomiskt ohållbart och stödjer inte likvärdiga bedömningar.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen föreslår därför att det regionägda bolaget Folktandvården Stockholms län AB får uppdraget att utföra konsultuppdraget inom tandreglering.

Den tidigare regeln att vårdgivare med konsultuppdrag inom tandreglering inte samtidigt kan bedriva tandregleringsvård inom vårdvalet behöver tas bort. Folktandvården är en av två utbildningsanordnare av ST-utbildning inom ortodonti. För att kunna utbilda specialister behöver Folktandvården även i fortsättningen delta i vårdvalet. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen föreslår därför att Folktandvårdens kliniska verksamhet (vårdvalet) får ett volymtak. Syftet skulle vara att upprätthålla förtroendet för konsult-uppdraget på tandregleringsmarknaden även då uppdraget utförs av en vårdgivare inom valfrihetssystemet.

Många tandläkare saknar klinisk erfarenhet av interceptiv tandreglering. Därför föreslås Folktandvårdens specialisttandvård få ett särskilt ansvar för att barnpatienterna får en jämlik vård. Förutom att vara tillgänglig för länets allmäntandvård föreslås Folktandvården också få i uppdrag att ta fram behandlingsriktlinjer för den interceptiva vården tillsammans med det regionala programområdet (RPO) för tandvård.

I dag utgör konsulttandläkarna gemensamt en instans för remisser som behöver bedömas en andra gång. Det kan vara olämpligt att låta

Folktandvården ensamt ansvara för denna begränsade, men viktiga del. En utestående fråga är hur detta behov ska omhändertas.

Ekonomiska konsekvenser
2022 är kostnaden för uppdraget 14,8 miljoner kronor. När uppdraget ges till ett regionägt bolag har parterna, förvaltningen och Folktandvården, möjlighet att gemensamt beräkna den faktiska kostnaden för uppdraget. Förslag till beslut väntas kunna minska kostnaderna.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Förslag till beslut väntas få oförändrade konsekvenser för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Förslag till beslut väntas få oförändrade konsekvenser jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser
Förslag till beslut väntas få oförändrade konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Eftersom det inte finns någon samordnande funktion har förvaltningen regelbundna möten med konsulttandläkarna. Vid dessa möten kalibrerar konsulttandläkarna sina bedömningar utifrån verkliga fall. Denna administration kommer Folktandvården att få ta över. I övrigt väntas inte vårdgivarens administration öka.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Lena Hanberg
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Akten

Godkänd av Anders Ahlsson, 2022-10-06